

GAGNEF

mötesplats mitt i Dalarna!

Gagnef är mötet som skapar hemkänsla. Här möts inte bara älvar och vägar, här möter du även Dalarna, dina barns lärare, dina grannar och byalaget. Det innebär trygghet och engagemang för vuxna, barn och ungdomar.

Vill du så finns det plats i någon av våra unika byar både för dig, farmor, ditt rockband eller din häst! I Gagnef ser vi besökare som välkomna gäster och vid våra mötesplatser utvecklas entreprenörer.

Det kallar vi livskvalitet!

Folkhälsa

Våra levnadsvanor är viktiga för hälsan och där har familj, vänner och arbetskamrater stor betydelse för hur vi lever och mår.

Levnadsvanorna påverkas i sin tur av det sammanhang vi lever i, bland annat av vår kultur, våra traditioner och vår grupptillhörighet. Människors olika levnadsvillkor har stor betydelse och dess effekt återspeglas i hälsostatistiken. Samhällsförhållanden kan både underlätta och försvåra hälsofrämjande vanor.

För att upprätthålla, förbättra och främja förutsättningar för en god hälsa i Gagnefs kommun krävs samarbete i och mellan kommunal verksamhet, hälso- och sjukvård, myndigheter, organisationer och medborgare. Tillsammans skapar vi vår levnadsmiljö. Den som har goda vardagsvillkor - goda relationer, rik fritid, goda möjligheter till utbildning etc. - mår bra och gör ur hälsosynpunkt oftast bra val i vardagen. Folkhälsoprogrammet ska ge stöd för ökad samverkan på vägen mot målet; att låta Gagnef vara mötesplatsen där människor trivs, har en god hälsa och livskvalitet.

Syfte

Utifrån de nationella målområdena samt de kommunala prioriteringarna och kommunens styrdokument, sätter folkhälsoprogrammet mål för vad som ska uppnås under perioden. Programmet ska ses som ett stöd för att integrera folkhälsoarbetet i de ordinarie verksamheterna och ett verktyg för att koordinera och uppmuntra till samverkan mellan olika aktörer.

Nationellt, regionalt och lokalt

Regeringen antog 2003 en ny folkhälsopolitik i vilken det övergripande målet är att *skapa samhällseliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen*. För att nå det satta målet har faktorer som påverkar folkhälsan samlats i 11 målområden.

Regionalt

Landstinget, Länsstyrelsen och Region Dalarna bedriver det regionala folkhälsoarbetet genom olika uppdrag och ansvar kopplade till flertalet av de nationella målområdena.

Nationella målområden:

1. Delaktighet och inflytande i samhället
2. Ekonomiska och sociala förutsättningar
3. Barns och ungas uppväxtvillkor
4. Hälsa i arbetslivet
5. Miljöer och produkter
6. Hälsöfrämjande hälso- och sjukvård
7. Skydd mot smittspridning
8. Sexualitet och reproduktiv hälsa
9. Fysisk aktivitet
10. Matvanor och säkra livsmedel
11. Tobak, alkohol, narkotika, dopning & spel

Lokalt

Gagnef har med landstinget Dalarna ingått avtal som syftar till att beskriva och reglera en mellan parterna lokal funktion för folkhälsoarbete. Den lokala folkhälsofunktionen ska:

- Stödja samarbete med olika verksamheter i kommunen och landstinget samt med myndigheter och organisationer i lokalsamhället.
- Ge metodstöd och sprida kunskap inom det folkhälsovetenskapliga området.
- Samverka med landstingets primärvård i utvecklingen av hälsöfrämjande och sjukdomsförebyggande arbete.
- Vara en resurs för samverkansberedningen.

Organisation

- Kommunfullmäktige fastställer folkhälsoprogrammet och kommunstyrelsen ansvarar för genomförande och uppföljning av målen.
- SAGA är styr- och ledningsgrupp för kommunens och landstingets samverkan kring folkhälsofrågor.
- Folkhälsoplaneraren är samordnare kring folkhälsoarbetet i Gagnef.

Lokala prioriterade inriktningsmål:

Mål 1. Delaktighet och inflytande i samhället
Mål 3. Trygga och goda uppväxtvillkor
Mål 9. Ökad fysisk aktivitet
Mål 10. Goda matvanor och säkra livsmedel
Mål 11. Minskat bruk av tobak och alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande

Folkhälsoarbetet i Gagnef

Med utgångspunkt från de 11 nationella delmålen antog kommunfullmäktige 2008-10-27 fem lokala prioriterade inriktningsmål.

Genomförande och uppföljning

Fortsatt gemensamt ansvarstagande genom samverkan på alla nivåer är viktigt för att åstadkomma god hälsoutveckling och tillväxt i Gagnef. Folkhälsoarbetet är en angelägenhet för hela samhället där såväl föreningar, organisationer, kyrkor, näringsliv, landsting och kommun utgör en självklar plats.

Aktörernas styrdokument, i form av handlingsplaner etc syftar alla, i någon grad, till att påverka hälsan hos kommunmedborgarna. Dessa styrdokument ska komplettera varandra och alla de mål som beskrivs i desamma har inte i detalj behandlats här. Emellertid tar folkhälsoprogrammet sin utgångspunkt i dessa, jämte de nationella och kommunala folkhälsomålen.

Samtliga aktörer ansvarar för att bryta ner programmets mål till konkreta insatser och genomföra dem. Uppföljning av delmål sker årligen i samband med verksamheternas årsredovisning och sammanställs därefter i ett folkhälsobokslut av folkhälsoplaneraren.

Delaktighet och inflytande

En av de mest grundläggande förutsättningarna för folkhälsan är människors makt och möjligheter att kunna påverka sin omvärld. Människors delaktighet och inflytande påverkas av många faktorer; bland annat tillgången till arbete och sysselsättning, utbildning, föreningsliv, kultur, sociala nätverk och information, ekonomisk standard och medinflytande i samhället.

Övergripande lokalt mål:

Gagnef kommuns medborgare skall ha möjligheter till delaktighet och inflytande och kunna påverka den egna livssituationen.

Delmål:

- Utveckla kommunens och landstingets informationskanaler gentemot medborgarna.
- Offentliga lokaler ska vara tillgängliga och anpassade så att de kan nyttjas av alla medborgare.
- Erbjuda möjligheter till ett meningsfullt kultur-, fritids- och friluftsliv.
- Stärka människors förmåga att ta eget ansvar.
- Säkra människors rätt till trygghet, integritet och möjlighet att leva ett självständigt liv.

Trygga och goda uppväxtvillkor

Förhållanden under barn- och ungdomsåren har stor betydelse för både den psykiska och fysiska hälsan under hela livet. Bland de viktigaste bestämningsfaktorerna för barns hälsa är förhållandet i familj, skola och fritid.

Övergripande lokalt mål:
Barn och unga i Gagnef skall
växa upp i en trygg och
utvecklande miljö.

Delmål:

- Förskolan och skolan ska främja och utveckla barns och ungas självkänsla.
- Barn och unga ska känna att de har möjlighet till inflytande i förskola, skola och på fritiden.
- Kommunen utvecklar attraktiva lärmiljöer med pedagogik och metoder, anpassade till ny teknik och ny kunskap.
- Genom landstingets och kommunens samverkan i Familjens hus ges mödra- och barnhälsovård, öppen förskola och föräldrastöd.
- Stöd till barn och unga med psykisk ohälsa erbjuds på Famnen i Familjens Hus.

Ökad fysisk aktivitet

Regelbunden fysisk aktivitet främjar välbefinnande & livsglädje, förbättrar ork, samt ger en bättre förmåga att hantera stress. Dessutom har den en sjukdomsförebyggande effekt och ökar förutsättningarna för bevarad funktionsförmåga långt upp i åren.

Övergripande lokalt mål:

Gagnef kommuns invånare ska erbjudas ett allsidigt utbud av möjligheter till fysisk aktivitet.

Delmål:

- Agera för bra gång- och cykelvägar, samt underhåll av vandringsleder och slogbodar.
- Stödja och utveckla föreningslivet samt fritids- och idrottsanläggningar.
- Ge förutsättningar för en meningsfull fritid för kommunens invånare.
- Funktionsnedsatta ska erbjudas möjligheter till aktiviteter på sina egna villkor.
- Förskolan och skolan ska understödja barns och ungas fysiska utveckling.
- Främja möjligheter till aktiviteter för äldre på särskilda boenden.

Goda matvanor och säkra livsmedel

Bra matvanor har stor betydelse för hälsan och välbefinnandet och är en förutsättning för en positiv hälsoutveckling. Goda matvanor, i kombination med framförallt fysisk aktivitet, kan förebygga en rad hälsoproblem.

Övergripande lokalt mål:
Ökad medvetenhet om kost
och hälsa hos befolkningen.

Delmål:

- Måltider ska serveras i en trevlig och lugn miljö.
- Skolelever och brukare i äldreboenden ska erbjudas minst två rätter per dag.
- Öka utbudet av bra mellanmåls- och frukostalternativ vid skolornas cafeterior.
- Sträva mot att möjliggöra för hemmaboende äldre att äta på skola eller äldreboende.
- Maten ska ses som en del av den medicinska vården likväl som den sätter guldkant på tillvaron i äldreboenden.

Minskat bruk av tobak och alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande

Bruket av beroendeframkallande medel är en viktig bestämningsfaktor för hälsan. Även överdrivet spelande kan påverka hälsan negativt.

Övergripande lokalt mål:
Minska totalkonsumtionen av alkohol och tobak, samt verka för ett narkotikafritt Gagnef.

Delmål:

- Ingen alkohol i trafiken, på arbetsplatser eller under graviditet.
- Alkoholfri uppväxt.
- Uppskjuten alkoholdebut.
- Undanröja illegal alkoholhantering.
- Minska rekrytering till missbruk.
- Förmå fler missbrukare att upphöra med missbruket.
- Minska tillgång till narkotika.
- Tobaksfri livsstart från år 2014.
- Halvering av antal ungdomar som börjar röka eller snusa.
- Halvering av de rökare som röker mest.
- Ingen ska ofrivilligt behöva utsättas för rök i sin omgivning.

